

‘Kinderen hebben online een sterk moreel kompas, behalve bij fact checking’

Gepubliceerd: 27-11-15

Kinderen willen zich online over het algemeen heel verantwoordelijk gedragen. Eerlijkheid en de privacy van anderen zijn belangrijke uitgangspunten bij hun gebruik van sociale media. Maar bij *fact checking* schiet die verantwoordelijkheid er nog wel eens bij in, zo blijkt uit een **onderzoek naar online gedrag waaraan meer dan zesduizend kinderen tussen tien en twaalf jaar meededen. Het onderzoek werd gehouden in het kader van de Week van de Mediawijsheid. Volgens Mary Berkhout, programmamanager van organisator Mediawijzer.net, ligt hier onder meer een taak voor professionele mediamakers weggelegd. “Zij moeten uiteindelijk het goede voorbeeld geven”, vindt Berkhout.**

De Week van de Mediawijsheid (20 t/m 27 november) staat dit jaar in het teken van ‘Media & Respect’. Om erachter te komen hoe respectvol kinderen zich online gedragen en wat hun overwegingen daarbij zijn, liet Mediawijzer.net onderzoek doen onder meer dan zesduizend basisschoolleerlingen. Kinderen uit groep 7 en 8 werden aan de hand van verschillende dilemma’s gevraagd welke keuzes ze zouden maken rond thema’s als commercie, privacy, *blaming* en *shaming* en *fact checking*. Op het laatste gebied is nog verbetering nodig, zo laat het onderzoek zien.

Moreel gedreven

Uit de onderzoeksresultaten blijkt dat het met het morele kompas van de meeste kinderen wel goed zit, viel ook Berkhout op. “Of het nu gaat om eerlijk zijn over gesponsorde producten in vlogs of om toestemming vragen voordat je een filmpje van een ander online zet: dit onderzoek laat zien dat kinderen zich online vaak heel verantwoordelijk gedragen”, zegt de programmamanager van Mediawijzer.net.

Zo is bijvoorbeeld aan kinderen gevraagd of ze op een vlog een gesponsord product zouden laten zien, ondanks dat ze het eigenlijk maar rommel vinden. Eerlijkheid blijkt hierbij het voornaamste uitgangspunt: zowel bij de kinderen die ervoor kiezen het product *wel* te laten zien en eerlijk hun mening te geven (meer dan 70 procent), als bij de kinderen die het *niet* tonen om zo eerlijk te kunnen blijven (meer dan 60 procent).

Fact checking kan nog beter

Bij het controleren van een bericht voordat ze het delen op sociale media gaan kinderen minder voorzichtig te werk, zo komt uit het onderzoek naar voren. Meer dan een derde van de ondervraagde kinderen zou een gevoelig bericht doorsturen zonder te checken of de inhoud eigenlijk wel klopt. Bijvoorbeeld omdat ze vinden dat je de meeste berichten nu eenmaal niet zo serieus moet nemen (meer dan 50 procent), het niet als hun taak zien om berichten te checken (meer dan 30 procent) of niet weten hoe ze dat zouden moeten doen.

Hier ligt een grote taak voor ouders, opvoeders én professionele mediamakers weggelegd, vindt Berkhout. “Kinderen bezitten alle basisvaardigheden om uit te groeien tot verantwoordelijke mediagebruikers én –makers.” Maar op het gebied van *fact checking* kan het volgens Berkhout nog beter. “Ga als ouder of onderwijzer met kinderen in gesprek om duidelijk te maken hoe belangrijk het is om waar van onwaar te kunnen onderscheiden. En geef als professionele mediamaker het goede voorbeeld. Natuurlijk door eigen stukken goed te controleren, maar ook door heel duidelijk te melden wanneer berichtgeving *niet* klopt en *waar* dit dan uit blijkt. Zo kunnen we samen kinderen helpen om goede *fact checkers* te worden”, aldus Berkhout.

Raad voor Cultuur: 'onderzoek waardevolle bron'

Vrijdag overhandigt Mediawijzer.net de conclusies van dit onderzoek aan de Raad voor Cultuur. In een eerste reactie laat Jeroen Bartelse, directeur Raad voor Cultuur weten: “Tien jaar geleden lanceerde de Raad voor Cultuur het begrip ‘mediawijsheid’. Nog steeds een actueel onderwerp en meer dan ooit hard nodig. Volgend jaar komen wij met een nieuw advies over mediawijsheid. Iedereen heeft digitale vaardigheden nodig en het fundament daarvoor wordt gelegd op jonge leeftijd. Daarom is dit onderzoek voor ons een hele waardevolle bron van informatie: we moeten weten hoe kinderen omgaan met sociale media.”